

Nro. 29.

A' FELS.-R. TSASZARNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

Költ Bétsben Aprilisnek 10-dik napján 1795.
esztendőben.

Nagy Britannia.

Fellettébb meg szomórodtak az Hibernusok, az volt Vice Királynak *Fitzvilliám* Grófnak Angliába lett vizsza hivattatása, és a' megígértett vallásbéli gyakorlásnak meg nem engedtetése miatt — Az el múlt hólnapnak 2-ikán tartatott Hiberniai parlamentomban nagy lárma esett a' ministeriális és antiministeriális rész közt. *Lawrentze Parson* úr azt javasolta, hogy mivel az udvar és ministerium meg másolták tett ígéreteiket, ők sem kötelesek tett ígérek szerént pénzbeli segedelmet adni Angliának, mivel, *ügymond ő*, azért ígértünk mi a' hadakozásnak folytatására illy nagy summa pénzt, hogy a' katolikus lakosoknak tökéletes vallásbéli izabadtság engedtesse, az ad-

ministrátorokra fordíttatni szokott nagy költség meg kissebbítessen, és meg engedtesse a' parlamentomnak reformációja. *Colonny* úr mértékesebben gondolkozott, és azt álitotta, hogy bátor meg tsalattatott légyen is az Hiberniai parlamentom; bátor meg másolta légyen is a' ministertett ígérétét: még is ő nékiek illendőbb volna fogadásakat meg tartani, mint azt meg rontani; azonban egy szálmit sem ellenkezik a' constitúcióval, a' mit *Parons* vir mondott. Végtere le tsendesedvén a' parlamentom azt végzette, hogy hálaadó levelek küldtessenek mind *Fitzwilliam* Grófnak, a' ki különös baráttya vólt a' Hibernus népnek és a' katolikusoknak, mind pedig feleségének, a' ki néhány manufacturákat bé vitt az Országba, és nagyon előmenetelesítette a' kézi mesterségeket, és kereskedést.

Az Amerikai Szabad Státusok, és N. Britannia közt felállott kereskedésbéli tracta nagy örömmel vétetett *Newyorkban* az az új *Eborákumban*. Hasonló kereskedésbéli tracta ment végbe a' *Filadelfiai* congressus és Spanyolok közt, melly által, némelly meg határozásokkal, meg engedték az Amerikai szabad tartományoknak mind a' napkeleti mind a' déli Amerikában, és Spanyol Országhoz tartozó Indiai birtokokban való kereskedés, mind a' *Mississzippi* folyó vizen való szabad hajókázás?

Brothers, próféta, kinek jövendő mondásairól minap szólottunk, még most is árestomban vagon. Gyakran meg látogattyák az orvosok, és vizsgálódnak körülette meg bomlott e' valósággal az elméje, vagy pedig önként eszközüvé lett a' hamis politicának, a' gyanús közönségnek eltsábitására. Egy más hasonló próféta támadt Londonban, a' ki azt akarja meg mutatni hogy a' Sz. János titkos könyvében ki jelentetett antikristus a' mostani *Fr. Convent* legyen, és hogy a' szoros profétziai számlálás szerént, el kellesen emnek a' jövő esztendőben töröltetni.

Hollandia.

A' Zelandiai tartomány és Fr. nemzeti képviselők közt, végbe ment kapitulationnak egyik tziikkelyében azt kívánták Zelandiának lakosi hogy ne legyenek kéntelenek azon tartománynak várasaiba, és erősségeibe Fr. katona őrizetet bévenni, mivel ilyenképpen meg kellene esküdni a' Hollandus truppoknak arra, hogy ne szolgállyanak többé fegyverekkel a' Fr. respublika ellen. — Erre azt felelték a' Frantzia nemzeti képviselők, hogy a' Hollandiai seregek bátor meg eskütnenek legyen is arra; még is mindazáltal meg maradt a' fegyverek és őrizetet tehetnek a' városokban. Ebből ki tetfzik, hogy Zelandia leg jobban capitulált; hogy nem nagy kedve legyen a' Hollandiai revolutióhoz, és hogy mindenkor leg nagyobb baráttya vólt az Orániai fejedelmi háznak.

Amsterdamban kilentzen azok közül, a' kik 1788-ik ezftendőben közönséges hivatalyaiktól meg fosztattak, ismét vizfsza helyhezettek azokba. — Ugyan ottan, a' financiára ügyelő commissió eltörlötte azon meg határozást, melly szferént a' helytartó fejedelemnek, leányának, és fiának *Fridrik Wilhelmnek* ezftendönként 2500 forint fizettetett a' város kintstárából. Nem az egész Belgiomi respublikának, hanem tsak magának a' Hollandiai tartománynak garantírozott adóssága megyen 500 millió forintra. Az el múlt *Feb. 11-ik* napján, 24 óra el forgása alatt, 20000 pár tsizmát kellett a' Fr. seregek számára, az Amsterdami municipalitásnak ki szferzeni. — A' *Frislandiai* nemzeti biztosok is eltörlötték *V. Wilhelm* személyében, és maradékaiban a' helytartó fejedelemséget, és minden ottan lévő ingó és ingatlan jószágait confiskálták, 's jövedelmeit sequestrum alá vetették.

A' Londonban lévő Hollandus követ *Nagel* ár, hivatallyából való el botsáttatását kívánta

Hágába köldött levele által, kinek azt felelték a' Hollandiai mostani Karok és Rendek, hogy személlyesen jelennyen meg, és adjon számot eddig viselt hivataljáról. Az Anglia kikötő helyekben le tartóztatott hajóknak vizsgálva kívánásokért Londonba küldetett biztosoknak újokban a' parantsolat küldetett, hogy még egyszer tegyenek próbát az Angliai ministeriom előtt, és ha tsak ugyan ki nem adattatnának hajóik, vegyenek haráságos bútsút, 's térjenek vizsgálva hazájokba.

A' Finantziára ügyelő Commissió, a' respublika kintstárának jelenvaló állapotjáról meg tette a' maga rövid jelentést, mellyből ki tetszik: 1.) Hogy 1787-ik esztendőtol fogva a' mostani revolutionnak kezdetéig, a' közönséges esztendői jövedelem kívül, minden esztendőben, 80 millió forintot kellett a' népnek fizetni. 2.) Hogy ez az egész kintstár nemcsak semmit nem segített a' respublika finantziális állapotjának megjobbítását; sőt inkább még újabb újabb adót kellett fel állítani, és még ilyen módon is ki ürült a' közönséges kassza. — 3.) Hogy bátor ez is elegendő indító ok lehetett volna a' békesség vizsgálva szerzésére; még is mindazáltal mind addig folytatott a' hadakozás, mig tovább folytatni nem lehetett, 's ekkor kínáltatott meg a' Fr. respublika a' békességgel, írtództató nagy summának ígéréte mellett, a' mint ez a' Párisba küldetett biztosoknak, *Brandsen* és *Repellear* polgároknak adatott titkos instructiónak 11-ik cikkelyéből ki tetszik. 4.) Hogy az illetén kormányozás által, olly felettébb való adóssággal terheltetett meg a' respublika, hogy tsak az esztendői interesnek ki fizetésére, 12 millió kívántatik; ide nem számlálván azt a' garantziát, mellyet a' napkeleti Indiai kereskedő társaság fel segéllés végett az Hollandiai tartomány magára vállalt, és a' melly mind öfzve 70 millió forintra megvált. 5.) Hogy ezen nevezett tartomány külömbkülömb-

féle városoknak, helységeknek, a' napkeleti, és napnyugoti Indiai kereskedő társaságnak 30 milliónál többet adott költsön, mellynek a' mostani környülállások közt még tsak az interessét sem lehet ki fizetni. 6.) Hogy az el múlt Januáriusnak végén, 4 milliónál több nem találtatott a' közönséges kazfzákban, 7.) Hogy az el múlt esztendőtol 3 millió és 4 száz ezer forintja vagyon még hátra a' Hollandiai tartománynak; de hogy 8.) e' sem elegendő a' mostani szükségeknek ki pótolásokra. 9.) Hogy a' Hollandiai tartomány 2 milliót tartozik le fizetni a' katonaság hátra maradt zsoldjában, és egyéb költségekben. 10.) Hogy a' le rontatott erősségeknek fel építetésekre, a' magazinumoknak meg töltésekre, az új munitióknak meg szerzésekre, és a' Fr. armádiának táplálására szükséges eledelnek meg fizetésekre még egynéhány milliómok fognak kívántatni. — 11.) Hogy a' Hollandiai tartománynak esztendei jövedelme, esztendei költségeinél 3 millióval kevesebb. 12.) Hogy az ezen tartománynak ezen adósság terhétol való meg szabadítására, rendkívül való eszközekkel kell élni, mellyek nélkül tökéletessen el kellene annak romlaní; következésképen, nagy summa pénzt kell fel áldozni ezen tartomány valóságos hasznának előmenetelesítésére. —

Az Hágai köz Jóra ügyelő Commissió minden actáit, és papirosait öfzve szedte, és lepetseltelte a' helytartó fejedelem jövedelmére vigyázó tanátsnak, a' találtatott pénzt pedig magához vette — 4 vagy 6 személlyek rendeltettek a' nevezett jófzágoknak igazgatására — mind a' hadi seregeknek, mind a' tengeri erőnek organizátziójára, az az, új formába való öntetésére hathatós eszközök rendeltettek, egyfzersmind az is ki hirdettetett, hogy azok a' polgárok, a' kik a' fegyveres polgársághoz nem tartoznak, adják által fegyvereiket és munitióikat a' municipalitásnak.

A' Fr. nemzeti képviselők, Hágában a' helytartó fejedelem és örökös hertzeg palotáiban laknak. Eddig való költségek, naponként, 1800 forintra ment; hanem önnön magok a' nevezett Fr. képviselők azt javaslották a' Hollandiai Karoknak és Rendeknek, hogy a' mennyire lehet, szorítottasson meg házi költségek. Ennekelőtte minden nap 60 fogás étel vitetett fel az asztalokra, mindennap 10 Fr. köz hufzár és gyalog katonák ebédelt nállok, De már most nints több 12 fogás eledelknél, a' hufzárak és katonák sem ebédelnek többé nállok.

Amsterdamban egy tollatlan madár függesztetett fel a' szabadság fájára ezen irással együtt: —

*De Vogel is geplukt; De veeren syn gevlogen;
De Prins word onderdruckt; De Patriot bedrogen*
az az:

*A' madár meg mellyeszterett; Tollai elrepültek
A' hertzeg el nyomattatott; a' Patrióta meg
tsalatott.*

Frantzia Ország.

Régulta sürgetik némelleyek, a' *Roberspiere* tyranismusa alatt meg fogattatott, de tömlötzökből szerentséssen ki szökött nemzeti képviselőknek a' Conventbe való újabb fel vétetések. — Végtére a' Convent is meg egyezett abban, és az el múlt hólnapnak nyóltzadikán hozott végzése által viszfza vette őket maga kebelébe. Megtartásra méltók *Cheniér* nemzeti biztosnak belzédei: valamiképpen, úgymond ő, fél igasság: úgy fél ártatlanság is nintsen. Egyedül azzal vádatatnak ezek a' szerentsétlen tífzt társaink, hogy a' *Roberspiere* uralkodása alatt ellenek hozatott decretom előtt el futottanak. A' szerentsétlenségnek iskolájában tanúllyá meg az ember a' másokon való könyörületességet,] 's a' t. — Vele

egyenlő értelemben volt *Sieyes* abbás, és ő is igen szép oratiót mondott ezeknek mentségekre azon alkalmatossággal, mellyről azt végzette a' Convent, hogy nyomtatás által tétessen közön-ségessé.

Harmad nappal annakutánna, úgymint *Mart.* 10-ikén meg is jelentek a' Convent gyűlésében ezek az újjobban fel vétett nemzeti képviselők, 's mindnyájan nagy tapsolással fogatattak. A' *Versaliai Lecointre* ekkor is azt projectálta, hogy ezen Conventbe újjobban fel vétetett nemzeti képviselőknek magok viselete vizsgáltsion meg, mivel sokan közülök a' Fr. republikának osztályai-ban bujdokolván, szüntelen gerjesztették a' hazafiak közt való háborúságnak tüzet. Sokan ki keltek a' Convent tagjai közül *Lecointre* ellen. Nevezetesen a' *Thionvillei Merlin*, a' ki a' többek közt így szólott: egyedül a' meg hasonlásnak lelke sugallotta *Lecointrének* ezt a' projectumot, melly által újabb vetélkedést akar a' Conventben támasztani, mellyben egyet értésnek és egyességnek kell uralkodni. A' Conventnek békességétől függ Európának kékessége; eléggé meg vizsgálta a' Commissiók szerentsétlen tífzt társainknak magok viseletét. Kivánom, mellözze el a' Convent *Lecointré* fel tételét, a' békességet kivánom, a' népnek és a' republikának nevében. Vagy békességünk legyen vagy hallyunk meg. Egy Német Országí közönséges levélből azt olvassuk, hogy a' Frantzia ármádiák is azt kívánták volna a' Conventől, hogy valamiképen a' republikának szakaszai, úgy ők is küldhessenek kép viselőket a' Conventbe.

Az Anglusok minden akadály nélkül ki szállottak ekkorig Fr. Országának észak és napnyugot közt lévő partyaira, mindenkor sok táborig munitióval segítették a' Rojalistákat, és a' *Chouansokat*. Már most erősebb vigyázat vagyion azon vidékekre. Ez a' szó *Chouans* ettől a' Fr. szótól *Chouette*, a' melly bagolyt téfzen, vette eredetét,

és azért ragasztatott ezekre a' Fr. tespublikae I-
len hadakozó emberekre, mivel, valamint a' ba-
goly éjjel szokott a' prédára ki járni: úgy ezek is
éjjel támadták meg a' patriótákat, éjjel pusztítot-
tak a' városokat és falukat, 's annyival veszedel-
mesebb ellenségei voltak a' Fr. respublikának.
A' rojalistákkal szerzett békességről és a' *Chou-*
ánsok ellen folytatandó hadakozásról sokfél-
értelmekben vagyón a' Párisi publicum. Az utól-
sóbbakhoz tudniillik a' *Chouánsokhoz* ismét nem-
zeti biztosok küldettek, a' velek való békessé-
galku végett.

Egy Párisi közonséges levél ekként fejezi ki
magát a' békességről: " Kiki azt kérdi egymás-
tól: léssen é békességünk avagy nem? a' Fran-
tzia nemzet kívánnya; Európának szüksége va-
gyon reája; az emberiség parantsollja. Egye-
dül a' békesség tsendesítheti le a' függetlenség
által köztünk támadt nyughatatlanságot; egyedül
a' békesség vihet bé jó rendet a' finantziába, és
a' jövedelem 's költség között való egy aranyú-
ságot; egyedül a' békesség tehet bennünket az
igasságon épült kormány széknek védelme alá,
egy olly kormány széknek, a' melly meg hatá-
rozott 's állandó törvények által fog vezérel-
tetni, és illendő határok közé szóritatni. — Elég
borostyán ágak vagynak a' Fr. respublikát fede-
ző cziprus fák közt, ideje, hogy alaj ág legyen a'
győzedelmesnek kezekben; ideje, hogy a' még
most is vérző sebeket a' békesség meg gyó-
gyítsa, mellyeknek seb helyei sokáig fogják mu-
tatni a' mi szenvedett fájdalmainkat. Ez a' bé-
kesség, a' melly minden kívánságaink tárgyának,
minden gondolataink végének kell lenni, mivel
minden nyomorúságainknak utolsó tzéllja, ez a'
békesség, *harmonia*, éppen olly szükséges a' több
Európai birodalmaknak, mint a' mi respublikánk-
nak. Hogyha még tovább is tartani fog ez a' tar-
ományokat pusztító; és a' kereskedést öldöklő
háború, nemtsak Frantzia Ország fog éhel halás.

ra jutni, hanem egész Európára ki fogja ez a' otsmány tünemény a' maga pulztító uradalmát terjeszteni.

Fr. respublika! a' te kötelességedben áll hát elztendeig tartott áldozatid, és másfél elztendeig való győzedelmeid után az emberiségnek szavára halgatni, a' melly ezt kiáltya tenéked, hogy minden emberek egymásnak attyafiai; hogy nintsen szükséged szabadságodat azoknak vérével meg erősíteni; hogy a' te mástól való ném függésed elegendő kezesé léfzen áthatatos győzedelmeidnek, és 12 ármádiáid vitézségének. — Reménylem, nem hijában hangzott ez a' szó! szükséges ugyan, hogy ez a' békesség nemtsak ditsőséges, hanem állandó is legyen: de vallyon gyalázatos békességet köthetnének é a' Frantziák? akár mitsoda fel tételek alatt mennyen a' végbe, tsak hogy ártalmára ne legyen szabadságunknak. *Boissy d' Anglas* ismét előhozta, a' *Márt.* 20-ik napján tartatott gyűlésben a' meg ötlettetett lakosoknak confiskált; örökségeiket, és erőssen sürgette, hogy adatassanak vilzfza azoknak maradékaiknak. Allatása szerént, 800 ezer familiák tafzittak ezen confiskáció által nyomorúságba. Elég országot nyertünk, úgymond, mi, nohát nyerjük el a' nemzetek által való tífzteletünket is. *Lesage* így szóllott: Mintegy 500 millióra megyen ez a' confiskált jószág, ennyire pedig minden hólnapban szükségünk vagyon szabadságunknak áthatatos fundamentomra való állítására: miért nem adhatnánk annyi summát ki az igasságnak meg nyerésére, melly nélkül tsak arnyék a' szabadság. Továbbá, azt javaslotta ő, hogy az eddig el adatott jószágoknak birtokában maradjanak meg a' vevők, a' több jószágoknak el adása szakasztassék félbe, és 1793-ik elztendőben *Juliusnak* 31-ikétől fogva *Jul.* 27-kéig 1794-ikben, ki mondatott sententziák, hogyha igazaknak lenni nem tállatnak, törültessenek el,

Albirre és Legendre is erőssen vitatták a' confiskált jószágoknak vizsgálataát. Kiváltképen az utólsóbb, a' vele született ékesen szólásnak ajándékát elővévén, ekként nyilatkoztatt. a ki gondolattyaait: Miként lehessen az ártatlan familiáknak jószágait meg venni, által nem látom? ugyan tsendes lelki ismérettel sétálhat é a' vevő meg ölettetett szerentsétlen hazafiának kertében? valamikor annak harmattyával láttya lábait meg nedvessítetnek lenni, mind annyiszor szükség magában így gondolkozni: ezek ám azok a' szerentsétlen familiának könyhulatásai! polgárok nem szükség a' republica tehetsége eránt szorgalmatoskodnunk, ha igazak akarunk lenni; nekem semmi jószágom nintsen; de azt a' kevéstis, a' mivel bírók, ha a' szükség kívánandgya, mindenkor kész vagyok a' republikának adni. *Tuzlien* és *Thibault* is egyenlő értelemben voltak vele. Az utólsóbb azt mondotta, hogy a' nemzet jószágok 7 ezer millió livrát adnak bé esztendőnként a' republica kasszájába, mellyel két esztendeig is lehet még a' hadakozást folytatni. — Mind ezeket meg fontolván a' Convent, azt végzette, hogy a' meg ölettetett lakosok jószágainak el adattatása szakasztasson félbe, a' már él adattak pedig maradjanak a' vevőknek birtokaiban.

Magyar Ország.

Az el múlt pósta napon költ *Magyar Kurirnak* utólsó, az az, 436 lapján fel jegyzett *Nógrád Vármegyei* nevezetes történet, akaratom ellen félbe szakasztatott, még pedig olly módon, hogy semmi értelme nintsen a' constructionnak. Ezen szók után tehát: *Ezt pedig onnan gondollyák, mivel a' mennyire tsak fel ágaskodhattak a' veremben raboskodó sertések, mellyen ki rágták a' földet, és úgy hozzá szoktak ehez az eledelhez, ime ezek az igik következnek: hogy harmad napig, semmit sem nem ettek, sem nem ittak, hanem már most meg eszik a' zabot. Ha igaz, a' medve egész*

télen semmit sem eszik lakó barlangjában, és tsupán a' talpaiból nyelvével ki nyalt serral táplálja magát. Ugy látzik, hogy ezeket a' verembe esett sertéseket is magok zsirjával táplálta a' jóltévő természet, mellyet abból lehet leg inkább meg próbálni, mivel nem olly kövéren vonattatnak ki a' veremből, mint a' miképpen abba béstek. —

Tólna Vármegyéből, Böltskéről 24-dik Márt. Az el múlt Januáriusnak 24-ikén egy igen nevezetes történet esett itten helységünkben, a' melly bizonyos bizonyosága lehet annak, a' mit az Úr a' 8-ik Kurirban, a' 122 lapon meg jegyzett az el múlt Januariusnak 24 és 25-ik napjairól: *Minden hidegeket felül múlt, u. m. a' múlt szombati és vasárnapi szelos és tartó kemény hideg 's a' t.* — Az említett napon, t. i. Jan. 24-ikén, egy egész ház nép, kitsinytől fogva nagyig, a. m. egy 33 ezten-dős férfiú, ennek 28 ezten-dős felesége, három férfi gyermekei, egyik 8, másik 4, harmadik 2 1/2 ezten-dősök, 's ezekkel együtt egy Madotsai 18 ezten-dős legyény, az afzszonynak testvér öts-tse, egyszersmind mindnyájan hideg áldozattyaivá levének a' kegyetlen Brúmának, avval az ártatlannal együtt, a' kivel az említett afzszony viselős vólt, és a' kinek azután mintegy hat héttel kellett volna a' hideg levegő eget érezni.

E' pedig így történt: Az említett bóldogtalan embernek *Makai Mihálynak* ipája, a' ki a' szomszéd helységben *Madotsán* lakik, azon Szombatnak hetén, a' mellyen t. i. ez a' szomorú történet esett, egyszersmind kétfiát házasította meg. A' lakadalomnak végződése után következett szombaton, vér szerént való atyafiainak kedvéért különös vendégséget akart tartani, mellyre ezen helységünkben lakott vejét is, egész háza népével együtt nemcsak el hívta, hanem az említett szombaton, Jan. 24-ik napján, ide érettek is küldött egy szánt három lóval, és meg házasított egyik fiával. Ez, a' mint mondatik, még dél

tájban ide jött, a' midőn még, csak meleg szél fűt, eső esett, olvadni kezdett, és azt gondoltuk, hogy egészlen meg lágyúl az idő. Hanem 2 vagy 3 óra tájban dél után, lírtelen rettenetes hidegre változott az idő, és igen erős szél fűjt. — Mivel hozzáuk *Madotsa*, kotsin, vagy szánon, nem több fél óránál, és azt merik ezen helységeknek lakosi mondani, hogy szem bé kötve is el tudnának ide vagy oda menni, és az említett környülállások is nem akadályoztatták a' fent említett szerenssétlen embereket, ki indultak innen gyertyagyújtat tájban, de igen szerentsétlenül, mivel bé setétedvén, és a' nagy szél is úgy bé hordván az útát a' hóval, hogy tellyességgel ki nem tetfzett: el téveledtek a' két helység közt napkeletre fekvő rétekre, a' hol azon az ájjel, egy rakáson mind meg is fagytak, senki nem tudván helyes okát adni, miért nem mehetek volna vagy alább, vagy víz:za felé, holott, nagy hó volt ugyan azokon a' réteken, de csak ugyan nem olly nagy, hogy éppen nem mehetek volna, kivált olly jó lovakon, mint az övék voltak.

Vasárnap, 25-ik *Jan.* jókor reggel fel küld ide hozzáuk *Madotsáról* a' meg fagyott *Makai Mihálynak* ipja, láttatni, hol vagynak a' veje, leánya, unokai, fia 's a' t. miért nem mennek már? Innen meg izenik, hogy még az este el mentek, kiki gyanította, hogy nem jól van dolgok; azért innen is, onnan is, mingyárt vasárnap reggel; ki mentek keresésekre az atyafiak; de mivel ezen a' napon is egy forma erőben tartott a' szél, és úgy meg sűrűitette a' levegő eget, hogy egy 's két puská lövésnél tovább a' leg nagyobb élőfákat sem lehetett látni, ámbár hozzájuk közel jártak, még is azon egész nap meg nem találhatták őket. Hanem a' következett napon, 26-ik *Jan.* jókor reggel az idő ki tisztulván, úgy találtak, hogy a' szánkónak hátán, azon ülő helyekben mind meg fagytak, a' lovak pedig még akkor is életben voltak, és a' szán előtt állottak,

a' gyepelő meg lévén akasztva, mintha valaki után várakoztak volna, és a' szán mellett volt két kutya is életben maradtak. És úgy is kellett lenni, hogy ezek várakoztak; mivel maga a' gazda Makay Mihály a' szánon nem volt, hanem el indult erre hazafelé; de midőn két vagy három düllő földet jött volna a' szántól, a' faluhoz közel lévő halász házak körül el dült a' hóban hasra, és ott azon módon meg is fagyott. — Leg kevesebbé volt meg fagyva a' leg kisebb gyermek, a' kit az anya ölében tartott, 's takargatott, és mellyét ki nyitván kezeit tsetseihez szoritotta. — Leg jobban meg volt fagyva maga a' gazda *Makai Mihály*. A' Madotsai legény ló hajtó helyéből le szállván, a' két gyermekre borult, 's úgy fagyott meg. Ezeket azon szánon, és azon lovakon vitték bé hetfőn reggel. *Madotsára*; onnan Makai Mihály hozzá tartozóival együtt ide haza hozattak, és 28-ik *Jan.* együtt el is temették, meg tétetvén már annakelőtte rajtok is az a' próba, mellyel a' meg fagyott ember gyakorta meg eleveníthetik; de mivel már ő benne még a' vér is tsontá vált, semmi elevenítő eszköz nem használt.'

Hadi Történetek és Környüldállások.

A' Rénusnak bal partyán mindenütt mélysántzokat, és külömbkülömbféle battériákat készítettek a' Frantziák, Koloniától fogva Bonnig, és bellyebb Achenig lárma poznákat állítottak fel, sőt sok helyen, a' magas fáknak tetejére is szurkos koszorúkat függesztettek fel. *Mühlthejmmal* által ellenben készítettett battériák mellé más battériák is készítetnek a' Koloniába vivő ország út mellett. Azt rebesgetik a' Rénuson túl lakók, hogy a' Frantziák által akarnak a' vizen jönni; ellenben attól is tartanak, hogyha által mennek a' Cs. Kir. seregek, el nem kerülhetik a' Frantziák által való el pufztittatásokat. Hason-

ló hadi készülétek tétel az ellenség Koblenz vidékén.

Egy, *Márt.* 20-ik napján költ Frankfurti levél azt befzéli, hogy 14 napok alatt vagy békeség léfzen, vagy háború; ha az utólsóbb, megkötötöttettt erővel fog folytatni. Mind ez, mind amaz a' Basileában küldetett Prussiai Státus minis-ternek, B. *Hardenbergnek* adatandó válaftól függefztetik fel. Itten Bétsben is sugdosnak az emberek a' békességről, és közel lenni mondják azt. — Tselekedjék az egek, hogy igazat szóly-lyanak.

Westfáliában is nagy reménység vólt a' békességhez, de a' mellynek tsillámló gyenge sugárait a' múlt *Mártiusnak* 20-ik napján *Wesel* városában ki hirdettetett királyi parantsolat egyfzeriben mély homállyal borította bé. Ennek a' parantsolatnak rövid summája e' vala, hogy a' nevezett város a' leg jobb védelmező állapotba tétessen; hogy minden körül belől lévő cserjék, berkék és gyümöltsöt nem termő fák vágattassanak ki 's a' t.

Valamiképen a' Frantziák egy részről, úgy más részről a' szövetséges fejedelmeknek hadi népei is erőssen kézfítik magokat a' Mars oltárán való véres áldozathoz: Minthogy *Münster, Lingen, Tecklenburg és napkeleti Frisia* ellen közförülük leg inkább fogaikat a' Frantziák; tehát a' Prussiai ármádia is meg kettöztetett lépésekkel siet azokra a' vidékekre menni. Úgy mondgyák, hogy *Münsterhez* 6 órányi járó földre *Ashus* mellett meg verték vólna a' Császári és Prussiai seregek a' Frantziákat, eleinte inkább kedvezett ezeknek mint amazoknak a' hadi szerentse; hanem ideje korán a' tsata helyére jutván a' *Köhler* Prussus Generálnak huszár regementye, meg zavarta az ellenséget, 's alkalmatosságot adott a' több seregeknek a' viadalnak meg újítására. — 18 ágyút és 900 hólt embert hagyot az ellenség

a' tsata piatzán, és 500 ember fogatott el közülök. *Mart.* 20-ikán Witmarsen mellett is igyekeztenek az eggyesült seregek a' Frantziákat meg támadni, és egy Hassiai lovas regiment által is ment már az *Ems* vizén: de ismét vízfzsa tért, oda nem érkeztvén az a' sereg, a' melly segítségére rendeltetett. Azóltától fogva gyakorta nyughatatlankodtattyák a' Fr. ör álló seregek a' *Lingenben* fekvő katonai őrizetet. Igaznak lenni mondatik az is, hogy *Bentheim* városát a' várral eggyütt vízfzsa vették a' szövetséges seregek, minekutánna ottan is meg verték vólna az elleniséget.

Mivel a' Rénuson innen fekvő helységeknek bátorsága egyedül Moguntziának meg tartásától függ: ahoz képest minden szükséges rendelések meg tétetnek annak védelmezésére, és 40 ezer főből álló Cs. K. armádia fog annak vidékén táborba szállani. *Mart.* 25-ik napján lineákba állottak, igen szép muzsikát tsináltak, és örömben lövöldöztek a' Fr. seregek. Úgy hallatik, hogy akkor vizsgálta légyen meg *Pichegru* General a' Rénusi Frantzia armádiát, melly már most az ő kórmányára vagyon bizattatva. Ha igaz, azokat a' lovas granatérusokat is oda vitte magával, a' kiknek vitézségekben leg nagyobb bizodalma vagyon a' Párisi köz Jóra ügyelő Commisiónak.

Westfáliából irják *Mart.* 15-ikén, hogy a' Hannoverai V. Fejedelemség felé igyekező Fr. armádia 60 ezer emberből áll; de azt is, hogy az eggyesült seregek sem fognak szünnyadozni, hanem egész erővel igyekeznek őket előmenetekben meg gátolni. Az előtt harmad nappal 25 ezer pihent Prussus katona ment Osnabrükbe, oda vitetett az artilleria is. Az oda való kórmány széknek leveles tára, bátorságnak okáért másodvá küldetett. Az Artésiai Gróf még is ott mulat, *Harkourt Generalis*, a' ki is a' *Wallisi* hertzegnek

mátkáját, a' Brunsvigiai hertzeg aszfzonyt *Karolindát* Londonba fogja kisírni, Hannoverába ment. Egy négy ezer főből álló *Fr. corpus* a' *Bentheimi* kastélynak elfoglaltatása után, közelebb ment *Münster* felé, és egéiz erejét azon püspökségnek el vételére akarja fordítani; hanem bizonyossá nem meg fogják az órrát ütni az egyesült seregek.

Leg közelebb ilyen titulusú hasznos könyvetske küldetett a' Magy. Kurirhoz: *A világ történeteinek Tudományára való készület. Irta gyermekek számára Slötzer Augustus Lajos, N. Britanziai Királyi Tanácsos, és Gottingai Professor, magyarra fordította Német László, a' Soproni és Erdélyi M. Társaságoknak. tagja in 8-vo.*

Ez egy igen szép, és épületes könyvetske, és méltó, hogy mind az édes atyák, mind iskolák megízerezzék, tanuló gyermekeiknek, és tanítványoknak oktatására.

Ez a' nevezetes munka Masillonii Sermo- nes ad Ecclesiasticos & discursus Synodales, Versio nova Tomi. 8. Betsben 1794. Talaltatik Péntz Bibliothekájába a' Sz. István templom mellett való piatzon.

D. D. S.